

Yayın Adı: Yeni Anne
Referans No: 15196569
Renk: Renkli

Yayın Tarihi: 01.05.2011
Etki: Olumlu
STxCM: 170,00

Küpür Sayfa: 1
Tiraj: 79000
Reklam Eşdeğeri: 4398,90

ezberbozan

Prof. Dr.
Sabiha Paktuna Keskin
skeskin@hurriyet.com.tr

Yuvaya Başlamak- Başlayamamak

Sevgili anneler, bu hafta bana çok sık danıştığınız yuva konusundaki sıkıntıların nedenini anlamaya çalışalım.

Doğduğu günden beri içinde olduğu güvenli evinden ayrılıp yepyeni bir ortam ve tanınmayan birçok yüzün bulunduğu yuva (yani yeni ve yabancı bir ortam) yaşamına başlamak, çocuk için bizim anlayamadığımız bir korku duygusu ile eşlenir.

Buradaki korkunun adı 'kaybetme korkusu'dur; anneyi ve evini kaybetme korkusu.

Oysa anne şimdiye kadar olduğu gibi ya istedik ya evde. Ev de yer değiştirmez, olduğu yerdedir. O halde, çocuğun içinde bulunduğu durum nasıl bir kaybetme algısıdır?

Burada bir soluk alıp konuyu değiştirelim ve aklımıza takılan bir soruyu sizlere sorsam: Aşağıda görülen yarı doğru, yata-yay bir düzlemde 180 derece açılımın orta noktasından başlamak üzere ve birbirlerine eşit aralıkla yerleştirilmiş 18 adet yarı doğrudan hangisi ile eşleniktir? Sorunun görsel ifadesi de şöyle:

Gördüğünüz gibi sorunun sözel anlaşılabilirliği ile şekilsel anlaşılabilirliği biraz farklıdır. Her iki anlatımın anlaşılabilmesi için sözel ve uzayda-görsel algı gibi iki farklı beyin sistemi kullanılır. Bu sistemlerden biri diğerine üstün olabilir ya da bu sistemlerden biri hiç olmayabilir. O durumda birey aynı gerçeğin farklı anlatım şekillerinden farklı anlamlar çıkarır ya da birini anlayabildiği halde diğerini anlayamaz.

Sevimli E.T. ile tanışalım...

Gelelim yuvaya gitme hazırlığında olan minik E.T.'ye. (Ben onları E.T.'ye benzetirim sevgiyle...)

Bizim sevimli E.T., annesinin eline yapışık neşe içinde okul okul dolaşarak birlikte okul seçerler.

Anne, minik yavrusunu yuvaya bırakacak olmanın boğucu baskısı ile onun büyüyor olmasının yumuşak heyecanının yarattığı karışık duygular içindedir. Bu duygular içinde annenin özverisi sınır tanımaz.

İster ki yavrusu için en iyi yuvaya karar verebilsin ve yavrusunun da gönlüne göre olsun. Bu hissiyatla anne-çocuk okullar dolaşılır.

Bizimki yuvalardaki oyuncaklar dikkatini çekse de gözleri irileşmiş heyecan içinde ve annesinin eline yapışık vaziyette bu maceraya katılır. Kah başını sağlı sollu 'hayır' anlamında, kah aşağı yukarı 'evet' anlamında sallar durur. Sonunda biraz sıkılmış, biraz yorulmuş halde şaş-

kın annesinin kendisinden beklediğini yani kararını verir: 'Bu yuva olsun' deyiverir. Okul seçilmiştir ve ilk gün gelip çatmıştır, heyecanlı ve gergin... Neşeyle okula gidilir. Anneyle vedalaşılır.

Bir gün geçer, iki gün geçer, dokuz gün geçer... Önceleri hafif dozda ve "Okula gitmiycem, sen de işe gitme, para kazanma, ben oyuncak istemem" ile başlayan mızıkalanmalar; karın ağrılarına, hırçınlıklara, arkadaşlara vurmalara, oyuncak kırmaya dönüşür.

Ne oluyor?

İstediği okul seçilmiştir. İlk günler güzel güzel okula gidilmiştir. Şimdi yaşanan bu isteksizlik de neyin nesidir? Mutlaka okulda onun canını sıkan bir durum vardır. Anne olanı biteni öğrenerek duruma el koymak amacı ile okulu sorgular. Bu sorgulama okul ile annenin ve hatta uzantılarında babanın da devreye girmeyle ailenin arasını açacak boyuta ulaşırsa okul değişikliğine gidilir, ki bu mevcut durumun daha da şiddetlenmesine yol açar.

Okul 'kararlı olun, istikrarlı olun, gözünüzün yaşına bakmayın' telkinleri ile ikna edici tutumunda başarılı olursa her şey rağmen okula devam olunur.

Böylece huzursuzluk hat safhaya ulaşarak uyku ve yemek alışkanlıklarında bozulmalara kadar varır. 'Ne oluyor?' demeye kalmadan anneyi duymazdan gelmeler, ne derse tersini yapmalar, annenin saçını çekmeler, tekmelemeler, ısırmalar eklenir.

Yayın Adı: Yeni Anne

Referans No:15196569

Renk: Renkli

Yayın Tarihi: 01.05.2011

Etki: Olumlu

STxCM: 171,00

Küpür Sayfa:2

Tiraj: 79000

Reklam Eşdeğeri: 4398,90

Yetişkinler olaya böyle şaşkınlıkla yaklaşırken, bir an bir çip olup çocuğun beyninin içine girsek... Singulate girus ile amigdala arasında ve oradan da frontal loba uzanan bir alanda gidip gelen elektrik sinyallerini izleysek... İlk önce biz yetişkin beyninde mevcut olan (ki bazı yetişkinlerde olmayabilir) frontal lobda karar mekanizmalarının olduğu alanın henüz bomboş olduğu dikkatimizi çekecektir. Hani sevimli E.T.'mizin yuva seçiminde rol oynadığını var saydığımız karar alanı... Meğerse yuva yaşındaki bir beyinde karar verme sistemleri henüz yokmuş!

Çip olup onun beyninde dolaşırken bir de ne görelim, o güne kadar yattığı yatağı ve yatağının bulunduğu odasını emniyetli zemin olarak kabul edip kodlanmamış mı? Yuvarın kodlandığı alana baktığımızda oranın henüz emin olmayan yepyeni bir mekan olarak algılandığını, her an bir tehlike sinyali alınmakta olduğunu dehşetle fark ederiz.

Sonra doğumdan itibaren ona bakan yüzlerin kodlandığı alanı görürüz. Bu yüzlerin emniyet alanında kodlandığını fark ederiz. 9. aydan itibaren emin yüzler ile yabancı olanların ayrıştırılabilenekte olduğunu anlarız. Nitekim geri dönüp baktığımızda minik E.T.'mizin yabancılardan uzak durmakta olduğunu hatırlarız. Oysa yuvada ne çok yeni yüz vardır. Hem de hiçbirini emin değildir.

Annesi ile ilk 5 yıl sürmesi beklenen sembiyotik bir yaşamı garanti eden beyin alanında birebir anneyi görürüz, sanki sevimli E.T.'mizin ta kendisiymişçesine. Annesi birebir kendisidir. Anne yoksa o da yoktur. Tanrım bu ne korkunç bir yokluk algısıdır!

Kortekste 10. aydan itibaren gerçekleştirmekte olan nesnel gerçeklerin zihinsel kalıcı kayıtlarının çokluğu karşısında irkiliriz. Bu çocuk bu kadar kısa bir zaman diliminde nasıl olmuştur da bu kadar çok nesneyi, kapıyı bacayı, kalemi, peyniri, bardağı, telefonu, yastığı, pencereyi daha neler neleri kaydedebilmiştir?

Ancak tüm bu nesnellikler arasında tek bir soyut algı kaydına rastlamamış olmamız karşısında bir kez daha hayrete dü-

şeriz. Mekansal algının nesnel gerçeklerden farklı olduğunu o an anımsarız. O nedenle E.T.'mizin bir mekandan ayrıldığında o mekanın devam edeceğini henüz algılayamayacağını da... İşte o zaman anlarız evden ayrılmanın ona vermekte olduğu korkuyu, döndüğünüzde evinizi yerinde bulamamanın dehşetini...

Hele hele biz insanların ay ya da güneşin döngüsüne göre kurguladığı anlamdaki zaman kavramının onun beyninde hiç olmayışı, başka bir farkındalık yaratır biz yetişkinlerde...

Beyninin içinde gördüklerimizle artan farkındalığımız sayesinde, onun (biz yetişkinlerde azalmış olan) olağanüstü içsel ritminin devasa bir saat gibi 'TAK TAK TAK' diye annenin yokluğunu hissettiriyor olmasını fark edebiliriz.

O zaman hemen bakıcının "Bu çocuk sizin geleceğiniz saati nereden biliyor da siz gelmeden az önce kapının arkasında beklemeye başlıyor?" deyişleri kulağı-

mızda çalınır.

Tam burada bizim tatlı yavrumuz E.T.'nin beyninden çıksak diyorum, çünkü bu kadar empati sizi bilmem ama bana ağır geldi.

İşte size bir gerçek iki farklı beyin; alt tarafı her evde yaşanan bir yuvaya başlama öyküsüne iki farklı bakış açısı.

Denklem bu kadar basit değildir şüphesiz ki! Buna bir de bireysel özellikleri eklersek, her evde ayrı bir yuvaya başlangıç yaşanır; kimisi neşeyle gider, gidiş o gidiş hiçbir sorun yaşanmaz. Kimisi değil 3-5 gün yuvada kalabilmek kapısından içeri giremez. Diğer bazıları annenin eteğinden dahi ayrılamaz.

Mesele her zaman olduğu gibi onu anlamak ve ona uygun çözüm üretmektir. Yoksa sevimli E.T.'mizin bizi anlamasını beklemek tuhaf olur.

Şanslı kalın.

